

ساده

۱) رخس به تنگ می آید ، کنایه از چیست؟

پاسخ: کنایه از خسته شدن رخس است.

۲) کلمات نامرتب زیر را مرتب کنید.

مرکب - را - دشت - و - ملک - صحرا - می تاخت - هر طرف - به - می پیمود - و

پاسخ: ملک مرکب را به هر طرف می تاخت و دشت و صحرا می پیمود.

۳) در متن زیر کلماتی که اشتباه نوشته شده را پیدا کنید و درست آن را بنویسید.

رستم در نبردی سحمنگین و پس از چیره گی بر اژدها سجده می کند و سپاس می گذارد.

پاسخ: سحمنگین - چیره گی - سپاس گزاری.

۴) با توجه به هفت خان رستم، «ش» در مصراع های «بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش» و «چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب

» به ترتیب به چه افرادی اشاره دارد؟

پاسخ :

در مصراع «بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش»، «ش» به اژدها و در مصراع «چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب»، «ش» به

ارژنگ دیو بر می گردد.

۵) در بین کلمات زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟

«مرحله - اهریمنی - قصد فریب - مبسر - خطاب - اتحاد - غرور»

پاسخ: صورت صحیح کلمات: اهریمنی - مبصر

متوسط

شاهنامه ی فردوسی اثری است که بیت دارد و سرودن آن حدود سال طول کشیده است.

پاسخ: شاهنامه، اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی، یکی از بزرگ ترین حماسه های جهان و شاهکار حماسه ی ملی ایرانیان است. شاهنامه اثری است منظوم که پنجاه هزار بیت دارد و سرودن آن حدود سی سال طول کشیده است.

۷) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

«در خان چهارم، رستم با جادوگری **روبه رو** می شود. جادوگر، نخست با **قصد** فریب و **نیرنگ** نزد رستم می آید.

پس از کمی گفت و گو، رستم به **حیله گری** او پی می برد و برای **چیرگی** بر او، از خدا یاری می خواهد و **سرانجام** او را از پا در می آورد. در خان پنجم رستم با **پهلوانی** به نام «اولاد» روبه رو می شود و او را به **بند** می کشد. سپس درخان ششم، رستم به کمک اولاد بر ارژنگ دیو **چیره** می شود و او را از پا در می آورد».

۸) با توجه به معنی کلمه ی مناسب را انتخاب کنید.

الف) در «خان - خوان» چهارم، رستم با جادوگری روبه رو می شود.

ب) او در مدّت (حیاط - حیات) خود، وقتش را بیهوده تلف نکرده.

پاسخ: الف، خان ب، حیات

۹) بیت زیر از داستان «هفت خان رستم» انتخاب شده است. این بیت مربوط به کدام خان رستم است؟

«بپیچید اولاد را بر درخت / به خمّ کمندش درآویخت سخت»

پاسخ: بیت صورت سؤال مربوط به نبرد رستم با اولاد است که در خان پنجم اتفاق می افتد.

۱۰) کنایه مصراع دوم بیت «هر نظر باز که بیند لب خندان تو را / تا قیامت سرانگشت به دندان ماند» به چه معناست؟

پاسخ:

«سر انگشت به دندان گرفتن» در این بیت کنایه است از حیرانی.

۱۱) «به تنگ آمدن» کنایه از چیست؟

پاسخ: «به تنگ آمدن» کنایه از «خسته شدن و به ستوه آمدن» است.

۱۲) داستان «دوستان همدل» از چه کتابی و اثر چه کسی است؟

پاسخ: داستان «دوستان همدل» از مجموعه داستان جایزه، اثر محمدرضا سرشار است.

۱۳) در ابیات زیر، منظور از ضمیرهای «ش» مشخص شده، به ترتیب چیست؟

«خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سمش زمین شد همه چاک چاک بزد تیغ و بنداخت از بر سرش / فروریخت چون رود، خون از برش»

پاسخ: ضمائر «ش» مشخص شده، در بیت اول به «رخش» و در بیت دوم به «اژدها» بر می گردند.

۱۴) رستم در خان هفتم با چه موجودی می جنگد؟

پاسخ: در خان هفتم، رستم با بزرگ دیوان یعنی «دیو سپید» به جنگ می پردازد.

دشوار

۱۵) در بیت کدام گزینه، هر دو آرایه ی کنایه و تشبیه وجود دارد؟

۱) چون خاک در هوای تو از پا افتاده ام / چون اشک در قفای تو با سر دویده ام

۲) چو نامردم آواز مردم شنید / میان خطر جای بودن ندید

۳) گر من آلوده دامنم چه عجب / همه عالم گواه عصمت اوست

۴) فرو بارید بارانی ز گردون / چنان چون برگ گل بارد به گلشن

پاسخ: گزینه ی «۱»

در بیت گزینه ی «۱»، «چون خاک» و «چون اشک» تشبیه دارند و «از پا افتادن» کنایه از خسته شدن است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۲»: «میان خطر جای بودن ندید» کنایه از فرار کردن / گزینه ی «۳»: «آلوده دامن» کنایه از گناه کار بودن

گزینه ی «۴»: تشبیه «بارش باران» به «بارش برگ گل»

۱۶) مترادف کلمات زیر را بنویسید.

مالامال : پر نخجیر : شکار تیمار می کند: درمان می کند:

الکن: لکنت:

۱۷) در شاهنامه، آذرگشسب، کنایه از چیست؟

پاسخ: در شاهنامه، «آذرگشسب» کنایه از هر چیز مورد نیایش و ستایش است.

۱۸) معنای کنایه عبارت «دامن از دستم رفت» چیست؟

پاسخ: مفهوم کنایه عبارت «دامن از دست رفتن»، از خود بی خود شدن است.

نکته: برای این که بتوانید سؤالات مربوط به کنایه را خوب پاسخ دهید، باید کنایه های زیادی شنیده باشید. بهترین راه حل این استدر هر سؤال یا متنی که با عبارت کنایه روبه رو می شوید، حتماً آن را در یک دفتر یادداشت کنید. به این ترتیب به مرور زمان، یک لیست خوب و مفصل از کنایه ها خواهید داشت.

۱۹) در چه تعداد از ابیات زیر، آرایه ی مبالغه وجود دارد؟

الف) چو یک ماه شد همچو یک سال بود / برش چون بر رستم زال بود

ب) ای گنج نوش دارو بر خستگان گذر کن / مرهم به دست و ما را مجروح می گذاری؟

ج) جهان ای پسر ملک جاوید نیست / ز دنیا وفاداری امید نیستد

د) آه سعدی اثر کند در کوه / نکند در تو سنگدل اثری

هـ) نصیحت به جای است اگر بشنوی / ضعیفان میفکن به کتف قوی (در زمان قدرت)

پاسخ :

در بیت «الف» درباره ی «جثه ی کودک» و در بیت «د» درباره ی «سنگدل بودن فرد» مبالغه شده است.

۲۰ در متن زیر شش غلط املایی دیده می شود. غلط ها را پیدا کنید و شکل درست آن ها را بنویسید.

رستم در خوان دوم، بیابانی سخت و راهی دراز را پشت سر نهاده، خسته و تشنه است. آبی می نوشد، سر و تن می شوید و رخس را طیمار می کند. در این هنگام اژدهایی از راه می رسد و رخس می کوشد با گفتن سم بر زمین، رستم را از وجود اژدها آگاه کند. در مرحله ی چهارم، رستم با جادوگری روبه رو می شود. جادوگر نوحست با قسد فریب و نیرنگ نزد رستم می آید. رستم به حيله گری او پی می برد و برای چیره گی بر او از خدا یاری می خواهد.

پاسخ: غلط های املایی و صحیح آن ها عبارت اند :

خوان ← خان / طیمار ← تیمار / گفتن ← کوفتن / نوحست ← نخست / قسد ← قصد / چیره گی ← چیرگی
۲۱: معنی واژگان زیر را بنویسید.

نخبیر: شکار، حیوانی را که شکار کنند. / هفت خان: نام هفت مرحله از نبردهای رستم با نیروهای اهریمنی و گذشتن از دشواری هاست / چیرگی: پیروزی / سهمگین: ترسناک / واژه: کلمه / اعتبار: آبرو، ارزش، قدر / پیشه سازد: کار کند، انجام دهد / معرفت: شناخت به علم و دانش

۲۲ با توجه به ابیات زیر از غزلیات سعدی، به پرسشها پاسخ دهید.

«به زیور ها بیارایند وقتی خوب رویان را / تو سیمین تن چنان خوبی که زیورها بیارایی

تو صاحب منصبی جانا ز مسکینان نیندیشی / تو خواب آلوده ای بر چشم بیداران نبخشایی

دعایی گر نمی گویی به دشنامی عزیزم کن / که گر تلخ است، شیرین است از آن لب هر چه فرمایی

تو خواهی آستین افشان و خواهی روی در هم کش / مگس جایی نخواهد رفتن از دکان حلوایی»

در کدام بیت، آرایه ی مبالغه وجود دارد؟

پاسخ: در بیت اول، شاعر معشوق را زیباتر از هر زیوری می داند که این، نوعی بزرگ نمایی و مبالغه است

۲۳ بیت زیر مربوط به چندمین خان از هفت خان رستم است؟

«چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذرگشسب»

پاسخ: بیت صورت سؤال، مربوط به چیرگی رستم بر ارژنگ دیو است که در خان ششم اتفاق می افتد.

۲۴) مجموعه داستان «جایزه» از کیست؟

پاسخ: مجموعه داستان «جایزه» نوشته ی محمدرضا سرشار (رهگذر) است.

۲۵) واژه های «پیکار، نخجیر و گرد» به ترتیب چه معنایی دارند؟

پاسخ: پیکار: رزم، نبرد / نخجیر: شکار / گرد: پهلوان

۲۶) بیت «سر و گوش بگرفت و یالش دلیر / سر از تن بکندش به کردار شیر» مربوط به کدام خان از هفت خان رستم است؟

پاسخ: بیت صورت سؤال مربوط به خان ششم است.

۲۷) کدام گزینه، هیچ یک از آرایه های کنایه یا مبالغه وجود ندارد؟

۱) دیگر پشت دستم را داغ می کنم که با آدم نادان مشورت کنم.

۲) پیرزن آنقدر از ته دل گریه می کرد که جگرم کباب شد.

۳) صدایش به قدری بلند بود که گوش همه ی دنیا کر شد.

۴) آن قدر درسم را دقیق خوانده بودم که تمام مطالب آن را حفظ شدم.

پاسخ: گزینه ی «۴» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: کنایه: پشت دست داغ کردن کنایه از با خود عهد بستن برای ترک کاری

گزینه ی «۲»: کنایه: کباب شدن جگر کنایه از بسیار ناراحت شدن

گزینه ی «۳»: مبالغه: کر شدن همه ی مردم دنیا

۲۸) در کدام گزینه، آرایه ی مبالغه وجود ندارد؟

۱) زمین بنده و چرخ یار من است / سرِ تاجداران شکار من است

۲) نمانید ناکنده جایی ز باغ / بگیری از آن گنج هر جا سراغ

متوسط

۳) خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سَمَش زمین شد همه چاک چاک

۴) چو بوسید پیکان (نوک تیر) سر انگشت اوی / گذر کرد بر مهره ی پشت اوی

پاسخ: گزینه «۲» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: مبالغه در داشتن قدرت / گزینه ی «۳»: مبالغه در جوش و خروش اسب / گزینه ی «۴»: مبالغه در شدت برخورد و اصابت تیر

ساده

۲۹) عبارت ذکر شده در کدام گزینه، با خان بیان شده در مقابل آن ارتباط ندارد؟

۲) عبور رستم از بیابان سخت: خان دوم

۱) نبرد رستم با اژدها: خان چهارم

۴) نبرد رخس با شیر: خان اول

۳) نبرد رستم با اولاد: خان پنجم

پاسخ: گزینه ی «۱»

هفت خان رستم عبارت اند از:

خان اول: نبرد رخس با شیر

خان دوم: گذر از بیابان سخت

خان سوم: نبرد با اژدها و کشتن او

خان چهارم: نبرد با جادوگر

خان پنجم: جنگ با اولاد

خان ششم: جنگ با ارژنگ دیو

خان هفتم: جنگ با دیو سپید

بنابراین در گزینه ی «۱»، «نبرد رستم با اژدها» مربوط به خان سوم است.

۳۰ بیت زیر، مفهوم کنایی «سر بر خاک نهادن» چیست؟

«از آن پس نهاد از بر خاک، سر / چنین گفت: کای داور دادگر»

۱) سجده کردن ۲) زمین خوردن ۳) اعتراض کردن ۴) احترام گذاشتن

پاسخ: گزینه ی «۱» معنی کنایی عبارت «سر بر خاک نهادن»، سجده کردن است.

کنایه عبارتی است که یک معنای دور دارد و یک معنای نزدیک و همیشه معنای دور آن مدنظر است. در عبارت «سر بر خاک نهادن»، معنی نزدیک این است که سرمان را روی خاک بگذاریم که منظور جمله این معنی نیست و معنی دور آن این است که سجده کنیم که دقیقاً این معنی مدنظر است.

متوسط

۳۱ دو بیت زیر، به ترتیب مربوط به جنگ رستم با چه کسانی است؟

«چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذرگشسب»

میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد»

۱) اولاد _ جادوگر ۲) ارژنگ دیو _ جادوگر ۳) جادوگر _ اژدها ۴) اژدها _ ارژنگ دیو

پاسخ: گزینه ی «۲» بیت اول مربوط به نبرد رستم با ارژنگ دیو و بیت دوم نبرد رستم با جادوگر است.

هفت خان رستم را به خوبی یاد بگیرید:

خان اول: نبرد رخس با شیرخان / خان دوم: گذر از بیابان سخت

خان سوم: نبرد با اژدها و کشتن او / خان چهارم: نبرد با جادوگر

خان پنجم: جنگ با اولاد / خان ششم: جنگ با ارژنگ دیو

خان هفتم: جنگ با دیو سپید

۳۲) با توجه به هفت خان رستم، «ش» در مصراع های «بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش» و «چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب» به ترتیب به چه افرادی اشاره دارد؟

۱) اژدها – ارژنگ دیو

۲) جادوگر – اولاد

۳) جادوگر – ارژنگ دیو

۴) اژدها – اولاد

پاسخ: گزینه ی «۱»

در مصراع «بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش»، «ش» به اژدها و در مصراع «چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب»، «ش» به ارژنگ دیو برمی گردد.

۳۳) کدام گزینه، مبالغه وجود ندارد؟

۱) ز سم ستوران در آن پهن دشت / زمین شش شد و آسمان گشت هشت

۲) هرگز کسی نداد بدین سان نشان برف / گویی که لقمه ای است زمین در دهان برف

۳) هر شب نمی در این ره، صد بحر آتشین است / دردا که این معما، شرح و بیان ندارد

۴) درون فروماندگان شاد کن / ز روز فروماندگی یاد کن

پاسخ: گزینه ی «۴»

در گزینه ی «۱»: درباره ی تأثیر چارپایان در میدان جنگ، در گزینه ی «۲»: درباره ی میزان بارش برف و در گزینه ی «۳»: درباره ی خطرات راه عشق مبالغه شده است.

۳۴) در کدام مصراع، آرایه ی «کنایه» وجود دارد؟

۱) حقیقت سرایی است آراسته

۲) هر ناله و فریاد که کردم نشنیدی

۳) دوست نگردند فقیر و غنی

۴) هنوز از دهن بوی شیر آیدش

پاسخ: گزینه ی «۴»

«دهنش بوی شیر می دهد» کنایه از بی تجربه بودن است.

۳۵) شاهنامه ی فردوسی اثری است که بیت دارد و سرودن آن حدود سال طول کشیده است.

۱) منظوم - پنجاه هزار - سی ۲) منثور - پنجاه هزار - بیست و پنج

۳) منثور - شصت هزار - بیت و پنج ۴) منظوم - شصت هزار - سی

پاسخ: گزینه ی «۱»

شاهنامه، اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی، یکی از بزرگ ترین حماسه های جهان و شاهکار حماسه ی ملی ایرانیان است. شاهنامه اثری است منظوم که پنجاه هزار بیت دارد و سرودن آن حدود سی سال طول کشیده است.

۳۶) در عبارت «علی رفت»، به علی که انجام دهنده ی کار است، فاعل می گویند. با توجه به این توضیح، فاعل در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) سر و گوش بگرفت و یالش دلیر / سر از تن، بکنندش به کردار شیر

۲) خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سَمَش زمین شد همه، چاک چاک

۳) ز بهر نیایش، سر و تن بشست / یکی پاک جای پرستش بجست

۴) بینداخت چون باد، خمّ کمند / سر جادو آورد ناگه به بند

پاسخ: گزینه ی «۲»

در گزینه ی «۲»، فاعل رخس است، اما در سایر گزینه ها، فاعل و انجام دهنده ی کار، رستم است.

۳۷) مفهوم کنایی کدام عبارت نادرست بیان شده است؟

۱) دل ریختن: وحشت ناگهانی ۲) دل در دل نبودن: نگرانی

۳) دل پُر داشتن: ناامید شدن ۴) دل به دل دادن: همیاری، علاقه و دقت

پاسخ: گزینه ی «۳»

دل پُر داشتن: گله داشتن، رنجیده بودن

۳۸) مفهوم کنایه مصراع دوم بیت زیر چیست؟

«ای آن که سنگ کوبی بر سینه از غم مرگ/ گویا سرت نخورده است بر سنگ زندگانی»

۱) کار بیهوده کردن ۲) پیر شدن ۳) به مشکلی برخوردن ۴) کاری را به درستی پیش بردن

پاسخ: گزینه ی «۳» سر به سنگ خوردن: به مشکل برخوردن

۳۹) تعداد تشبیه های ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

الف) بزد تیغ و بنداخت از بر سرش / فرو ریخت چون رود خون از برش

ب) چو رستم بدیدش برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذرگشسب

ج) سر و گوش بگرفت و یالش دلیر / سر از تن بکندش به کردار شیر

۱) یک - دو - صفر ۲) دو - دو - صفر ۳) یک - یک - یک ۴) دو - یک - یک

پاسخ: گزینه ی «۳» «تشبیه خون جاری شده به رود»، «تشبیه به آذرگشسب» و «تشبیه به شیر» در ابیات بارز است.

۴۰) مفهوم کنایه مصراع دوم بیت زیر چیست؟

«مرادی نشد حاصلت در مرید / در این آرزو گشت مویت سفید»

۱) توگلد دوباره ۲) گذر عمر و پیری ۳) قدرتمند شدن ۴) کور شدن

پاسخ: گزینه ی «۲» سفید شدن مو در مصراع دوم بیت صورت سؤال کنایه است از گذر عمر و پیر شدن.

۴۱) کدام بیت مبالغه دارد؟

۱) حافظا چون غم و شادی جهان در گذر است / بهتر آن است که من خاطر خود خوش دارم

۲) در کوی نیک نامی ما را گذر ندادند / گر تو نمی پسندی تغییر کن قضا را

۳) روز وصل دوستداران یاد باد / یاد باد آن روزگاران یاد باد

۴) خواهم از گریه دهم خانه به سیلاب امشب / دوستان را خبر از چشم پرآبم مکنید

پاسخ: گزینه ی «۴» شاعر در بیت گزینه ی «۴»، در بیان میزان اشک و گریه مبالغه کرده است.

۴۲) خان های اول و هفتم از هفت خان رستم، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

۱) پشت سر گذاشتن بیابانی سخت و راهی دراز – نبرد با اژدها

۲) نبرد با شیر قوی پنجه – جنگ با دیو سپید

۳) نبرد با شیر قوی پنجه – نبرد با جادوگر

۴) پشت سر گذاشتن بیابانی سخت و راهی دراز – جنگ با دیو سپید

پاسخ: گزینه ی «۲»

خان اول: نبرد با شیر قوی پنجه / خان دوم: گذشتن از بیابانی سخت و راهی دراز

خان سوم: جنگ با اژدها / خان چهارم: نبرد با جادوگر

خان پنجم: رویارویی با اولاد و اسیر کردن او / خان ششم: چیره شدن بر ارژنگ دیو

خان هفتم: جنگ با دیو سپید

۴۳) آرایه ی ادبی مقابل کدام بیت نادرست بیان شده است؟

۱) ز سم ستوران در آن پهن دشت / زمین شش شد و آسمان گشت هشت ← مبالغه

۲) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی / ببايد زدن سنگ را بر سبوی (کوزه)، ← کنایه

۳) آن چشم دل فریب تو اندر سپیده روز / چون ماه روشن است در اعماق شام من ← تشبیه

۴) چون نیست حقیقت و یقین اندر دست / نتوان به امید شک همه عمر نشست ← تشبیه

پاسخ: گزینه ی «۴» بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: مبالغه در شدت سم کوبیدن اسبان

گزینه ی «۲»: «سنگ بر سبوی زدن» کنایه از آزمایش و امتحان کردن است.

گزینه ی «۳»: تشبیه «چشم» به «ماه روشن»

گزینه ی «۴»: این بیت تشبیه ندارد و واژه ی «چون» به معنای «وقتی که، زمانی که» است.

۴۴، در کدام گزینه، حرف ربط نادرست به کار رفته است؟

۱) دخترک برای پدر و مادرش دلتنگ بود، بنابراین نمی توانست آن ها را ببیند.

۲) خداوند همه جا حضور دارد، اما ما او را با چشم خود نمی بینیم.

۳) دیروز به کتابخانه رفتم و کتاب هایم را تحویل دادم.

۴) بسیار خسته بودم، ولی باید برای امتحان فردا درس می خواندم.

پاسخ: گزینه ی «۱»

صورت صحیح جمله ی گزینه ی «۱»: «دخترک برای پدر و مادرش دلتنگ بود، اما / ولی نمی توانست آن ها را ببیند.»

۴۵، هر یک از ابیات زیر به ترتیب مربوط به کدام مرحله از هفت خان رستم است؟

الف) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرو ریخت چون رود، خون از برش

ب) میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد

پ) چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذرگشسب

۲) خان پنجم - خان سوم - خان دوم

۱) خان دوم - خان ششم - خان سوم

۴) خان ششم - خان دوم - خان سوم

۳) سوم - خان چهارم - خان ششم

پاسخ: گزینه ی «۳»

بیت «الف» مربوط به مبارزه ی رستم با اژدها در خان سوم است.

بیت «ب» مربوط به مبارزه ی رستم با جادوگر در خان چهارم است.

بیت «پ» مربوط به نبرد رستم با ارژنگ دیو در خان ششم است.

۴۶، کنایه مصراع نخست بیت زیر به چه معناست؟

«گره به باد مزن ای که همّتی داری / ز دوستان زر هندوستان دریغ مدار»

۱) کار بیهوده کردن

۲) مهارت فراوان داشتن

۳) به زحمت زندگی کردن

۴) تجربه اندوختن

پاسخ: گزینه ی «۱»

به باد گره زدن کنایه است از انجام کار بیهوده.

۴۷، معنی و مفهوم بیت «میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد» در کدام گزینه آمده است؟

۱) افراسیاب کمر رستم را نصف کرد و از این کار او جادوگران وحشت زده شدند.

۲) رستم کمر خود را تا کرد و با این کارش جادوگران نگران شدند.

۳) در آن جنگ، کمر هر جادوگری با خنجر نصف شد و همه با دیدن این واقعه ترسیدند.

۴) رستم با خنجر خود، کمر جادوگر را دو قسمت کرد و باعث شد جادوگران از این کار وحشت زده و ترسان شوند.

پاسخ: گزینه ی «۴»

این بیت به خان چهارم و مبارزه با جادوگر اشاره دارد و رستم در این مبارزه، جادوگر را به بند کشید و کمر او را نصف کرد و

این کار او باعث شد جادوگران وحشت زده و ترسان شوند.

۴۸، آرایه ی ادبی مقابل کدام بیت نادرست مشخص شده است؟

۱) بیابانی آمدش ناگاه پیش / ز تابیدن مهر (خورشید) پهنایش بیش ← مبالغه

۲) هنوز از دهن بوی شیر آیدش / همی رای شمشیر و تیر آیدش ← کنایه

۳) آه سعدی اثر کند در کوه / نکند در تو سنگدل اثری ← مبالغه

۴) عابدانی که روی بر خلق اند / پشت بر قبله می کنند نماز ← مبالغه

پاسخ: گزینه ی «۴»

در بیت گزینه ی «۴» آرایه ی مبالغه وجود ندارد. «روی بر خلق داشتتم و «پشت بر قبله نماز خواندن» کنایه از ریاکاری است.

۴۹) ضرب المثل «نوش دارو بعد از مرگ سهراب»، با کدام ضرب المثل ارتباط بیش تری دارد؟

۱) دست بالای دست بسیار است. . ۲) علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد.

۳) به پایان آمد این دفتر، حکایت همچنان باقی است. ۴) نابرده رنج گنج میسر نمی شود.

پاسخ: گزینه ی «۲»

ضرب المثل های «نوش دارو بعد از مرگ سهراب» و «علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد» به این مفهوم اشاره دارند که قبل از این که کار از کار بگذرد و تا فرصت باقی است، باید کارها را انجام دهیم.

۵۰) توضیح درباره ی مبالغه ی عبارت کدام گزینه نادرست است؟

۱) شبی چون شبه روی شسته به قیر / نه بهرام پیدا، نه کیوان، نه تیر ← مبالغه در تاریکی شب

۲) چو بوسید پیکان (نوک تیر) سرانگشت او / گذر کرد بر مهره ی پشت او ← مبالغه در سرعت تیراندازی

۳) یکی گرز (وسیله ی جنگی) دارد چو یک لخت کوه (قسمتی از کوه) / همی تابد اندر میان گروه ← مبالغه در بزرگی و سخت

۴) به یک ماهگی همچو یک سال بود / برش چون بر رستم زال بود ← مبالغه در رشد بیش از حد بدن و درشتی اندام

پاسخ: گزینه ی «۳»

در بیت گزینه ی «۳»، در محکم و سخت بودن گرز مبالغه شده است و شاعر، آن را مانند کوه دانسته است.

۵۱) معنی شعر کدام گزینه نادرست است؟

۱) ز هر بد، تویی بندگان را پناه / تو دادی مرا، گردی و دستگاه: تو بندگان را از هر بدی و شری در امان نگه می داری و توبه من پهلوانی و توانایی و مقام دادی.

۲) سر و گوش برفت و یالش دلیر / سر از تن، بکنش به کردار شیر: (رستم) سر و گوش و موهای گردن او را گرفت و مثل شیری شجاع، سر از تنش جدا کرد.

۳) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرو ریخت چون رود خون از برش: با شمشیر، سر اژدها را از بدنش جدا کرد و خون مانند رود از بدنش جاری شد.

۴) چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذر گشسب: وقتی رستم او را دید، اسب خود را برگرداند و آرام به او نزدیک شد.

پاسخ: گزینه ی «۴»

معنی صحیح بیت گزینه ی «۴»: وقتی رستم او را دید، اسب خود را حرکت داد و با سرعتی همچون آتش به او حمله کرد.

۵۲) در بیت کدام گزینه، کنایه وجود ندارد؟

۱) ز ره چون به تنگ آمد سوار / بغرید برسان (مانند) ابر بهار

۲) هنوز از دهن بوی شیر آیدش / همی رای (فکر) شمشیر و تیر آیدش

۳) گاهی نخود سبزی هر آش شوی / گه در ته جوی این و آن ریگ شوی

۴) خشنودی تو مایه ی خشنودی من است / زیرا بود رضای خدا در رضای تو

پاسخ: گزینه ی «۴» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: «به تنگ آمدن»: کنایه از خسته شدن

گزینه ی «۲»: «از دهن بوی شیر آمدن»: کنایه از بی تجربه بودن

گزینه ی «۳»: «نخود هر آش شدن»: کنایه از دخالت کردن در همه ی امور

۵۳) کنایه ی مصراع دوم بیت «هر نظر باز که ببند لب خندان تو را / تا قیامت سرانگشت به دندان ماند» به چه معناست؟

۴) بی دقتی

۳) سخاوت

۲) سودمندی

۱) حیرانی

پاسخ: گزینه ی «۱»

۵۴، در بیت کدام گزینه، آرایه ی مشابه آرایه ی مصراع «ز سَمّش زمین شد همه چاک چاک» وجود ندارد؟

- ۱) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فروریخت چون رود، خون از برش
- ۲) ز سَمّ ستوران در آن پهن دشت / زمین شش شد و آسمان گشت هشت
- ۳) ز بهر نیایش، سر و تن بشست / یکی پاک جای پرستش بجست
- ۴) بگذار تا بگرییم، چون ابر در بهاران / کز سنگ ناله خیزد، روز وداع یاران

پاسخ: گزینه ی «۳»

در مصراع صورت سؤال، آرایه ی مبالغه وجود دارد.

- در گزینه ی «۱»، عبارت «فروریخت چون رود، خون از برش»،
 در گزینه ی «۲»، عبارت «زمین شش شد و آسمان گشت هشت»
 در گزینه ی «۴»، عبارت «بگذار تا بگرییم، چون ابر در بهاران» آرایه ی مبالغه را ایجاد کرده اند، اما در بیت گزینه ی «۳»،
 این آرایه دیده نمی شود.

۵۵، در کدام بیت «کنایه» به کار رفته است؟

- ۱) خشنودی تو مایه ی خشنودی من است / زیرا بود رضای خدا در رضای تو
- ۲) ای مادر عزیز که جانم فدای تو / قربان مهربانی و لطف و صفای تو
- ۳) هرگز نشد محبت یاران و دوستان / هم پایه ی محبت و مهر و وفای تو
- ۴) گر بود اختیار جهانی به دست من / می ریختم تمام جهان را به پای تو

پاسخ: گزینه ی «۴»

«جهان را به پای کسی ریختن» کنایه از فدا کردن همه چیز برای کسی است.

۵۶) کدام بیت مبالغه دارد؟

۱) حافظا چون غم و شادی جهان در گذر است / بهتر آن است که من خاطر خود خوش دارم

۲) در کوی نیک نامی ما را گذر ندادند / گر تو نمی پسندی تغییر کن قضا را

۳) روز وصل دوستداران یاد باد / یاد باد آن روز گاران یاد باد

۴) خواهم از گریه دهم خانه به سیلاب امشب / دوستان را خبر از چشم پرآبم مکنید

پاسخ: گزینه ی «۴»

شاعر در بیان میزان اشک و گریه در بیت گزینه ی «۴» مبالغه کرده است

۵۷) در بیت زیر کنایه ای در معنای ... وجود دارد.

«جز باد نبیختیم در غربال / جز آب نکوفتیم در هاون»

۱) انجام کار دشوار ۲) انجام کار بیهوده ۳) سرعت بالا ۴) پاکی و زلالی

پاسخ: گزینه ی «۲»

«باد در غربال بیختن» و «آب در هاون کوبیدن» کنایه است از انجام کار بیهوده و بی ثمر.

۵۸) در کدام بیت آرایه ی مبالغه بارز است؟

۱) چه عقل است این که نقد زندگانی / دهی تا در عوض آهی ستانی

۲) عجب دوری و ناخوش روزگاریست / نه بر مردم نه بر دور اعتباریست

۳) مرا از سیل خون چشم خونبار / چه حاصل این زمان کز دست شد کار

۴) بر آنم تا ز یاران ریایی / گریزم سوی اقلیم جدایی

پاسخ: گزینه ی «۳»

عبارت «سیل خون چشم خونبار» در بیت گزینه ی «۳» در بیان میزان و کیفیت اشک مبالغه دارد.

۵۹، کدام بیت نادرستی املایی یا رسم الخطی دارد؟

۱) چو رستم بدیدش برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذرگشسب

۲) آن تهی مغز را چه علم و خبر / که بر او هیزم است یا دفتر؟

۳) بیانداخت چون باد خم کمند / سر جادو آورد ناگه به بند

۴) ز بهر نیایش سر و تن بشست / یکی پاک جای پرستش بجست

پاسخ: گزینه ی «۳»

املای «بیانداخت» به همین شکل درست است.

۶۰، کدام بیت «مبالغه» دارد؟

۱) که صد رحمت ایزدی بر رخت / هزار آفرین بر لب ت باد نیز

۲) ز مهر تو بگریست چشمم به خون / ز عشقت بنالم به فریاد نیز

۳) به لطف و نوازش بده داد ما / که جور تو دیدیم و بیداد نیز

۴) نبود اوحدی را توقع ز تو / که او را کنی در جهان یاد نیز

پاسخ: گزینه ی «۲»

«گریستن خون» در گزینه ی «۲»، مبالغه است.

۶۱، در کدام بیت به وضوح از آرایه ی مبالغه استفاده شده است؟

۱) چون همه وضع جهان گذران در گذر است / مگذر از عالم شیدایی و شوریده سری

۲) خواجه هی خاموش باش امشب که اصحاب حضور / خلوتی دارند با خلوت نشین تازه ای

۳) خمرم تمام گشت و خمارم ز حد گذشت / با جام می به دفع خمارم نیامدی

۴) آتشی دارم در این دل گر شراری برزنم / آب دریاها بسوزم عالمی هامون کنم

پاسخ: گزینه ی «۴»

شاعر در بیت گزینه ی «۴» آتش دل خود را چنان شدید وصف می کند که اگر شراری از آن بیرون بزند، آب دریاها را می سوزاند و کوه ها را تبدیل به دشت می کند. بنابراین این بیت مبالغه دارد.

۶۲) با توجه به درس «کیمیایگر» کدام یک از گزینه های زیر در مورد «طمع و قناعت» صحیح است؟

۱) افراد قانع، همیشه احساس کمبود دارند.

۲) معنی قناعت، داشتن احساس رضایت از چیزهایی است که داریم.

۳) طمع موجب ایجاد احساس رضایت در افراد می شود.

۴) طمع موجب پیشرفت انسان ها می شود چون همیشه به دنبال داشتن چیزهای بیش تری هستند.

پاسخ: گزینه ی «۲»

طمع موجب ایجاد احساس نارضایتی است و باعث می شود افراد همیشه احساس کمبود کنند. حس طمع موجب پیشرفت انسان ها نمی شود.

۶۳) کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرو ریخت چون رود، خون از برش: مبالغه در چگونگی جاری شدن خون ازدها

۲) در خانه ی او همیشه باز است: کنایه از بخشنده گی و مهمان نوازی

۳) بار سوم، رخس به تنگ می آید: به تنگ آمدن کنایه از محاصره شدن رخس

۴) خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سَمَش زمین شد همه، چاک چاک: مبالغه در جوش و خروش اسب

پاسخ: گزینه ی «۳»

«به تنگ آمدن»، کنایه از خسته شدن و به ستوه آمدن است.

۶۴) فاعل در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سَمَش زمین شد همه، چاک چاک

۲) سر و گوش بگرفت و یالش دلیر / سر از تن، بکندش به کردار شیر

۳) میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد

۴) بینداخت چون باد، خمّ کمند / سر جادو آورد ناگه به بند

پاسخ: گزینه ی «۱»

در گزینه ی «۱»، فاعل رخس است، اما در سایر گزینه ها، فاعل و انجام دهنده ی کار، رستم است.

۶۵) در کدام مصراع، آرایه ی «کنایه» وجود دارد؟

۱) حقایق سرایی است آراسته

۲) هر ناله و فریاد که کردم نشنیدی

۳) دوست نگرند فقیر و غنی

۴) هنوز از دهن بوی شیر آیدش

پاسخ: گزینه ی «۴»

در مصراع گزینه ی «۴»، «دهنش بوی شیر می دهد» کنایه از بی تجربه بودن است.

۶۶) بیت کدام گزینه از نظر مفهوم با داستان «دوستان همدل» ارتباط دارد؟

۱) همه با هم برادر وطنیم / مهربان همچو جسم با جانیم

۲) گر رسد دشمنی برای وطن / جان و دل رایگان بیفشانیم

۳) اشرف و انجب تمام ملل / یادگار قدیم دورانیم

۴) شکر داریم کز طفولیت / درس حبّ الوطن همی خوانیم

پاسخ: گزینه ی «۱»

مفهوم داستان «دوستان همدل» تأکید بر برادری و اتحاد اقشار و نژادهای مختلف ایرانی است.

مفهوم گزینه ها عبارت اند از:

گزینه ی «۱»: برادری و اتحاد

گزینه ی «۲»: دفاع از میهن

گزینه ی «۳»: ریشه دار بودن فرهنگ ایرانی و نجیب و شریف بودن مردم ایران

گزینه ی «۴»: عشق به وطن

۶۷) معنی و مفهوم بیت «میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد» در کدام گزینه آمده است؟

۱) افراسیاب کمر رستم را نصف کرد و از این کار او جادوگران وحشت زده شدند.

۲) رستم کمر خود را تا کرد و با این کارش جادوگران نگران شدند.

۳) در آن جنگ، کمر هر جادوگری با خنجر نصف شد و همه با دیدن این واقعه ترسیدند.

۴) رستم با خنجر خود، کمر جادوگر را دو قسمت کرد و باعث شد جادوگران از این کار وحشت زده و ترسان شوند.

پاسخ: گزینه ی «۴»

کاراو باعث شد جادوگران وحشت زده و ترسان شوند این بیت به خان چهارم و مبارزه با جادوگر اشاره دارد و رستم در این مبارزه، جادوگر را به بند کشید و کمر او را نصف کرد و این.

۶۸) خان سوم، پنجم و هفتم از هفت خان رستم در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

۱) نبرد با اژدها – جنگ با ارژنگ دیو – نبرد با دیو سپید

۲) نبرد با دیو سپید – جنگ با جادوگر – نبرد با اژدها

۳) نبرد با ارژنگ دیو – نبرد با دیو سپید – جنگ با اژدها

۴) نبرد با اژدها – جنگ با اولاد – نبرد با دیو سپید

پاسخ: گزینه ی «۴»

خان سوم: نبرد با اژدها / خان پنجم: جنگ با اولاد / خان هفتم: نبرد با دیو سپید.

۶۹) در ترکیب های کدام گزینه نادرستی املایی هست؟

۱) نبرد سهمگین، سپاس گزاری از خدا

۲) حيله گری و نیرنگ، چیره گی و پیروزی

۳) دستپاچگی عجیب، مغازه ها و سینماها

۴) صبر و تحمل، حادثه و زیبایی

پاسخ: گزینه ی «۲»

واژه ی «چیره گی» به همین شکل نوشته می شود.

۷۰) مفهوم عبارت «از شادی در پوست خود نمی گنجید» در کدام گزینه دیده می شود؟

۱) فاش می گویم و از گفته ی خود دلشادم/ بنده ی عشقم و از هر دو جهان آزادم

۲) از شادی پر گیرم که رسم به فلک/ سرود هستی خوانم در بر حور و ملک

۳) بیا تا به شادی دهیم و خوریم/ چو گاه گذشتن بود بگذریم

۴) خوشا دل های خوش، جان های خرسند/ خوشا نیروی هستی ز ای لبخند

پاسخ: گزینه ی «۲»

تمام ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴» فقط در مورد شادی و اثر یا فایده ی آن صحبت می کنند، اما بیت گزینه ی «۲» شادی غیر قابل وصفی را بیان می کند.

۷۱) کدام گزینه از نظر مفهومی به ضرب المثل «نوش دارو، بعد از مرگ سهراب»، نزدیک تر است؟

۱) همکاری و هماهنگی در کارها

۲) به موقع انجام دادن کاری

۳) کار از کار گذشتن

۴) انجام دادن کار با دقت بسیار

پاسخ: گزینه ی «۳»

با توجه به مفهوم ضرب المثل، گزینه ی «۳» صحیح است، زیرا مفهوم ضرب المثل آن است که کار را وقتی انجام دهیم که دیگر ثمر و فایده ای نداشته باشد.

۷۲) دل جادوان زو پُر از بیم کرد بیت زیر مربوط به کدام مرحله از هفت خان رستم است و درباره ی مبارزه او با چه کسی می باشد؟

«میانش به خنجر به دو نیم کرد»

۱) خان چهارم - اولاد

۲) خان پنجم - جادوگر

۳) خان پنجم - اولاد

۴) خان چهارم - جادوگر

پاسخ: گزینه ی «۴»

این بیت مربوط به «خان چهارم» و مبارزه ی رستم با «جادوگر» است.

۷۳) «نخجیر» یعنی

۱) شکارچی

۲) شکار

۳) مکانی که حیوانی را در آن شکار می کنند.

۴) کشتارگاه

پاسخ: گزینه ی «۲»

معنی کلمه ی «نخجیر»، شکار یا حیوانی را که شکار می کنند، است. پس معنای شکارچی، مکان شکار و یا کشتارگاه غلط است.

۷۴) در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟

۱) بیانداخت چون باد، خَمّ کمند

۲) رستم به هیل هگری او پی برد.

۳) بدو تاخت مانند آذرگشسب

۴) دل جادوان، زو پر از بیم کرد

پاسخ: گزینه ی «۴» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: بینداخت چون باد، خَمّ کمند

گزینه ی «۲»: رستم به حیل هگری او پی برد.

گزینه ی «۳»: بدو تاخت مانند آذرگشسب

۷۵) در کدام گزینه آرایه ی کنایه وجود ندارد؟

۱) خورشید چشمان زیبای خود را گشود.

۲) علف زیر پایش سبز شد.

۳) ناخن خشک است.

۴) قند توی دلش آب شد.

پاسخ: گزینه ی «۱» در گزینه ی «۱» آرایه ی کنایه به کار نرفته است. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۲»: «علف زیر پای کسی سبز شدن» کنایه از «انتظار زیاد» است.

گزینه ی «۳»: «ناخن خشک بودن» کنایه از «خسیس بودن» است.

گزینه ی «۴»: «قند توی دلش آب شدن» کنایه از «خوشحالی بسیار» است.

۷۶) با توجه به متن درس، منظور از ضمیر «ش» در کلمه ی «سرش» کیست؟

«بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرو ریخت چون رود خون از برش»

۴) جادوگر

۳) اژدها

۲) اسب

۱) رستم

پاسخ: گزینه ی «۳»

با توجه به مفهوم درس، گزینه ی «۳» صحیح است.

۷۷) «ستایش یزدان» از همه ی ابیات زیر دریافت می شود به جز ...

۱) ز بهر نیایش سر و تن بشست / یکی پاک جای پرستش بجست

۲) از آن پس نهاد از بر خاک، سر / چنین گفت: کای داور دادگر!

۳) ز هر بد، تویی بندگان را پناه / تو دادی مرا، گردی و دستگاه

۴) خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سمش زمین شد همه، چاک چاک

پاسخ: گزینه ی «۴»

بیت گزینه ی «۴» اشاره به این مفهوم دارد: «در خان سوم رخس به این روش رستم را از خواب بیدار می کند تا با اژدها

بجنگد».

۷۸) در بیت زیر چه آرایه ای به کار رفته است؟

«خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سَمَش زمین شد همه چاک چاک»

- ۱) مبالغه ۲) تضاد ۳) کنایه ۴) تشبیه

پاسخ: گزینه ی «۱»

در مصراع دوم بیت، عبارت «چاک چاک شدن زمین» نشانه ی اغراق و بزرگ نمایی است.

۷۹) از میان واژه های زیر چند واژه، نادرستی املایی دارد؟

«همهمه _ مبسر _ نصیحت _ مبالغه _ هفت خوان»

- ۱) دو ۲) چهار ۳) یک ۴) سه

پاسخ: گزینه ی «۴»

مبسر / مبصر مبالغه / مبالغه هفت خوان / هفت خان

۸۰) کدام گزینه، کنایه از «خشمگین شدن» است؟

- ۱) خون، خورش را می خورد. ۲) تیرم به سنگ خورد.

- ۳) زهره ام آب شد. ۴) مزه اش رفت زیر دندانم

پاسخ: گزینه ی «۱»

«خون، خون را خوردن»، کنایه از بسیار خشمگین شدن است.

۸۱) داستان کوتاه زیر شما را به یاد کدام ضرب المثل می اندازد؟

«امشب خاله ها، دایی، پدربزرگ و مادربزرگ برای صرف شام به خانه ی ما دعوت شده اند. من به کمک مادرم کارهای خانه را انجام دادیم. مادر یک کیک سفارش داده بود و باید آن را از شیرینی فروشی به خانه می آورد. او خانه را به من سپرد و تأکید کرد که تا ده دقیقه بعد از بیرون رفتنش از خانه، زیر اجاق را خاموش کنم که غذا نسوزد. بعد از رفتن مادر، من مشغول شستن حیاط شدم و یکدفعه یادم افتاد که زیر اجاق را خاموش نکرده ام، دوان دوان رفتم اما وقتی رسیدم بوی سوختگی غذا،

همه ی خانه را گرفته بود. زیراجاق را خاموش کردم، آب به آن اضافه کردم اما دیگر فایده ای نداشت. غذا کاملاً سوخته بود».

(۱) موش تو سوراخ نمی رفت، جارو به دمش می بست. (۲) ماهی را هر وقت از آب بگیری، تازه است.

(۳) تا پول داری رفیقتم، قربان بند کیفتم (۴) نوش دارو، بعد از مرگ سهراب

پاسخ: گزینه ی «۴»

داستان صورت سؤال ما را به یاد ضرب المثل «نوش دارو، بعد از مرگ سهراب» می اندازد.

۸۲) در کدام گزینه مبالغه به کار نرفته است؟

(۱) از ضعف چنان شدم که بر بالینم/ صد بار اجل آمد و نشناخت مرا

(۲) شود کوه آهن چو دریای آب/ اگر بشنود نام افراسیاب

(۳) ز بهر نیایش، سر و تن بشست/ یکی پاک جای پرستش بجست

(۴) آه سعدی اثر کند در سنگ/ نکند در تو سنگدل تأثیر

پاسخ: گزینه ی «۳» در هریک از گزینه های «۱، ۲ و ۴» به ترتیب در مورد ضعیف بودن بدن، تأثیر نام افراسیاب و تأثیر آه سعدی مبالغه شده است.

۸۳) در کدام گزینه نام خانوادگی نویسنده ی مجموعه داستان «جایزه» آمده است؟

(۱) در میان جمع نشسته بودم که ناگهان تمام وجودم سرشار از ترس گردید. حس می کردم باید از آن جا بگریزم ناگهان فکری به ذهنم رسید.

(۲) در این شب ها که تنهایی بر من چیره شده بود فکر می کردم که باید وجودم را از بدی ها پاک کنم و دوست امینی برای خود پیدا کنم.

(۳) یک روز آفتابی از روستا بیرون آمدم و مردی کشاورز را دیدم که از دور می آمد و زیر لب آواز می خواند.

(۴) باز هم صدا می آمد، آوای مردی ایرانی که با نواختن نواهای سرزمین مادری من دلم را می ربود.

پاسخ: گزینه ی «۱» نام خانوادگی نویسنده ی مجموعه داستان «جایزه» سرشار است که در گزینه ی «۱» آمده است.

۸۴ در کدام گزینه، هر دو عبارت ذکر شده، ضرب المثل هستند؟

۱) الف) برای موفقیّت در زندگی، خان هایی پیش رو دارید. ب) نوش دارو، بعد از مرگ سهراب

۲) الف) نوش دارو، بعد از مرگ سهراب ب) زبان سرخ، سر سبز می دهد بر باد

۳) الف) از تو حرکت، از خدا برکت ب) در زندگی «فراز و فرود» و «شکست و پیروزی» وجود دارد.

۴) الف) زبان سرخ، سر سبز می دهد بر باد ب) شکر نعمت، نعمت را کم می کند.

پاسخ: گزینه ی «۲»

«نوش دارو، بعد از مرگ سهراب»، «زبان سرخ، سر سبز می دهد بر باد» و «از تو حرکت، از خدا برکت»، ضرب المثل هستند.

۸۵ «به تنگ آمدن» کنایه از چیست؟

۱) خسته شدن ۲) مهمان نوازی ۳) بخشندگی ۴) به ستوه نیامدن

پاسخ: گزینه ی «۱» «به تنگ آمدن» کنایه از «خسته شدن و به ستوه آمدن» است.

۸۶ داستان «دوستان همدل» از چه کتابی و اثر چه کسی است؟

۱) مجموعه داستان جایزه – محمدرضا سرشار ۲) مجموعه داستان رهگذر – محمدرضا سرشار

۳) گلستان – سعدی ۴) بوستان – سعدی

پاسخ: گزینه ی «۱» داستان «دوستان همدل» از مجموعه داستان جایزه، اثر محمدرضا سرشار است.

۸۷ بیت کدام گزینه، آرایه ی کنایه به کار نرفته است؟

۱) ما ز یاران چشم یاری داشتیم / خود غلط بود آن چه می پنداشتیم

۲) چون واقف از این جهان ابتر (ناقص) گشتیم / دست از همه شستیم و قلندر گشتیم

۳) گفت ای موش لوس یک غازی / با دم شیر می کنی بازی؟

۴) ساقیا جام می ام ده که نگارنده ی غیب / نیست معلوم که در پرده ی اسرار چه کرد

پاسخ: گزینه ی «۴» کنایه در سایر ابیات عبارت است از:

گزینه ی «۱»: چشم داشتن: کنایه از انتظار داشتن

گزینه ی «۲»: دست شستن: کنایه از کناره گیری کردن و پرهیز کردن

گزینه ی «۳»: با دم شیر بازی کردن: کنایه از در افتادن با قدرتمندتر از خود

دشوار

۸۸ در عبارت «علی غذا را خورد»، به واژه ی «غذا» که بر روی آن کاری انجام شده، مفعول می گویند. با توجه به این توضیح، «[ش]» در کدام گزینه مفعول است؟

۲) میانش به خنجر به دو نیم کرد

۱) فرو ریخت چون رود، خون از برَش

۴) سر از تن، بکندش به کردار شیر

۳) چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب

پاسخ: گزینه ی «۳» بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: خون از بر او (پهلوی او) مانند رود جاری شد.

گزینه ی «۲»: میان او (کمر او) را با خنجر نصف کرد.

گزینه ی «۳»: وقتی رستم او را دید، اسب خود را به حرکت درآورد. (در این جمله، «او» نقش مفعول دارد.)

گزینه ی «۴»: مانند شیر، سرش (سر او) را از تن جدا کرد.

۸۹ در شاهنامه، آذرگشسب، کنایه از چیست؟

۲) یکی از سه آتش مقدس

۱) هر چیز مورد نیایش و ستایش

۴) نام یک پهلوان زورمند

۳) آتش تند و تیز

پاسخ: گزینه ی «۱»

در شاهنامه، «آذرگشسب» کنایه از هر چیز مورد نیایش و ستایش است.

۹۰) توضیح درباره ی مبالغه ی عبارت کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) شبی چون شبه روی شُسته به قیر / نه بهرام پیدا، نه کیوان، نه تیر ← مبالغه در تاریکی شب
- ۲) چو بوسید پیکان (نوک تیر) سرانگشت او ی / گذر کرد بر مُهره ی پشت او ی ← مبالغه در سرعت تیراندازی
- ۳) یکی گرز (وسیله ی جنگی) دارد چو یک لخت کوه (قسمتی از کوه) / همی تابد اندر میان گروه ← مبالغه در بزرگی و سخت و محکم بودن کوه

۴) به یک ماهگی همچو یک سال بود/ برش چون بر رستم زال بود ← مبالغه در رشد بیش از حد بدن و درشتی اندام

پاسخ: گزینه ی «۳» در بیت گزینه ی «۳»، در محکم و سخت بودن گرز مبالغه شده است و شاعر، آن را مانند کوه دانسته است.

۹۱) کدام گزینه از متن زیر دریافت نمی شود؟

«آقا معلم از نقشه های دشمنان برای اختلاف انداختن بین استان ها و مردم کشورمان گفت و رو به من کرد و گفت: مگر فقط کسی که هم زبان آدم است، دوست اوست؟ تو اگر کمی سعی کنی، خیلی زود می توانی با این ها دوست شوی. مهم این است که شما یک دین و فرهنگ دارید و همه تان اهل یک کشورید».

۱) تفاوت های قومی و زبانی ایرانیان یکی از عوامل سوءاستفاده ی مخالفان و دشمنان است.

۲) اسلام و آیین های ایرانی، عامل اتحاد اقوام مختلف ایران است.

۳) افراد حتی با وجود تفاوت زبان می توانند با هم دوست باشند.

۴) همه ی مردم ایران برای مبارزه با دشمنان جان خود را بی دریغ فدا خواهند کرد.

پاسخ: گزینه ی «۴»

در متن صورت سؤال، به جان فشانی مردم ایران در برابر دشمنان اشاره ای نشده است.

۹۲) معنای کنایی عبارت «دامن از دستم رفت» چیست؟

- ۱) التماس کردن
- ۲) از دست دادن
- ۳) ناراحت شدن
- ۴) از خود بی خود شدن

پاسخ: گزینه ی «۴» مفهوم کنایی عبارت «دامن از دست رفتن»، از خود بی خود شدن است.

نکته: برای این که بتوانید سؤالات مربوط به کنایه را خوب پاسخ دهید، باید کنایه های زیادی شنیده باشید. بهترین راه حل این است در هر سؤال یا متنی که با عبارت کنایی روبه رو می شوید، حتماً آن را در یک دفتر یادداشت کنید. به این ترتیب به مرور زمان، یک لیست خوب و مفصل از کنایه ها خواهید داشت.

۹۳) در عبارت کدام گزینه، آرایه ی ادبی «کنایه» وجود ندارد؟

۱) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟ ۲) بگفت آن گه که باشم خفته در خاک

۳) در آن اجاق کهن آتشی نمی سوزد ۴) در آن اتاق تهی پر نمی زند مگسی

پاسخ: گزینه ی «۳» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: دل را ز مهر پاک کردن: کنایه از قطع علاقه کردن و دوست نداشتن

گزینه ی «۲»: در خاک خفتن: کنایه از مردن

گزینه ی «۴»: مگس در جایی پر نزدن: کنایه از خلوت و خالی بودن جایی

۹۴) چه تعداد از ابیات زیر، آرایه ی مبالغه وجود دارد؟

الف) چو یک ماه شد همچو یک سال بود / برش چون بر رستم زال بود

ب) ای گنج نوش دارو بر خستگان گذر کن / مرهم به دست و ما را مجروح می گذاری؟

ج) جهان ای پسر ملک جاوید نیست / ز دنیا وفاداری امید نیست

د) آه سعدی اثر کند در کوه / نکند در تو سنگدل اثری

هـ) نصیحت به جای است اگر بشنوی / ضعیفان میفکن به کتف قوی (در زمان قدرت)

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) یک

پاسخ: گزینه «۱»

در بیت «الف» درباره ی «جثه ی کودک» و در بیت «د» درباره ی «سنگدل بودن فرد» مبالغه شده است.

۹۵) با توجه به داستان «هفت خان رستم»، در کدام گزینه، میان جمله ی بیان شده و عبارت داخل پرانتز ارتباطی وجود ندارد؟

۱) موجودی که رستم در خان چهارم، آن را نابود کرد. (اژدها)

۲) پادشاهی که رستم برای نجات او، هفت خان را پشت سر گذاشت. (کیکاووس)

۳) نام محلی که دیوان در آن سکونت داشتند. (مازندران)

۴) نام بزرگ دیوان. (دیو سپید)

پاسخ: گزینه ی «۱»

رستم در خان سوم، به نبرد با اژدها می پردازد و در خان چهارم، جادوگر را می کشد.

۹۶) در کدام بیت، هر دو آرایه ی تشبیه و مبالغه وجود ندارد؟

۱) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرو ریخت چون رود، خون از برش

۲) خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سَمّش زمین شد همه، چاک چاک

۳) شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب

۴) به یک ماهگی همچو یک سال بود / برش چون بر رستم زال بود

پاسخ: گزینه ی «۲» بررسی ابیات:

گزینه ی «۱»: تشبیه «خون ریزی» به «جوی آب» / مبالغه در شدت خون ریزی

گزینه ی «۲»: تشبیه ندارد / مبالغه در شدت کوبیدن سم به زمین

گزینه ی «۳»: تشبیه «کوه آهن» به «دریای آب» / مبالغه در بزرگی و هیبت افراسیاب

گزینه ی «۴»: تشبیه «کودک یک ماهه به کودک یک ساله» - تشبیه «سینه و پهلوی کودک» به «سینه و پهلوی رستم» /

مبالغه در بزرگ بودن جسم کودک

۹۷) کدام گزینه در مورد ابیات زیر درست است؟

«خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سَمَش زمین شد همه، چاک چاک چو رستم بدیدش، برانگیخت اسب / بدو تاخت مانند آذر گشسب»

۱) «خروشید» کنایه از «فریاد زدن» است. ۲) «برانگیخت اسب» کنایه از «سرعت زیاد اسب» است.

۳) «برکند خاک» مبالغه در «از بین بردن زمین» است. ۴) «ز سَمَش زمین شد همه، چاک چاک» مبالغه در «جوش و خروش رخس» است.

پاسخ: گزینه ی «۴»

شاعر در بیت اول، در «جوش و خروش رخس» مبالغه کرده است.

۹۸) آرایه «کنایه» را در کدام بیت کمتر می توان یافت؟

۱) بی می و جام این خراب آن مست شد / این ز پا افتاد و آن از دست شد

۲) نه هر کس که او را بود نام نیک / بود در قیامت سرانجام نیک

۳) بر که یا رب نرگس مستم فتاد؟ / کز نگاه او دل از دستم فتاد

۴) دل ها بر بودند و برفتند سواران / ما پای به گل در شده زین اشک چو باران

پاسخ: گزینه ی «۲»

«از پا افتادن»، «از دست رفتن» و «دل ربودن» کنایه دارند.

۹۹) در بیت کدام گزینه، آرایه ی کنایه به کار نرفته است؟

۱) ما ز یاران چشم یاری داشتیم / خود غلط بود آن چه می پنداشتیم

۲) چون واقف از این جهان ابتر گشتیم / دست از همه شستیم و قلندر گشتیم

۳) ساقیا جام می ام ده که نگارنده ی غیب / نیست معلوم که در پرده ی اسرار چه کرد

۴) گفت ای موش لوس یک غازی / با دم شیر می کنی بازی؟

پاسخ: گزینه ی «۳» کنایه در سایر ابیات:

گزینه ی «۱»: چشم داشتن: کنایه از انتظار داشتن

گزینه ی «۲»: دست شستن: کنایه از کناره گیری کردن و پرهیز کردن

گزینه ی «۴»: با دم شیر بازی کردن: کنایه از در افتادن با قدرتمندتر از خود

۱۰۰) در کدام گزینه، هر دو آرایه ی کنایه و مبالغه وجود دارد؟

۱) گر برسد ناله ی سعدی به کوه / کوه بنالد به زبان صدا

۲) تا به گریبان نرسد دست مرگ (مرگ فرا نرسد) / دست ز دامن نکنیمت رها

۳) عابدانی که روی بر خلقند / پشت بر قبله می کنند نماز

۴) هنوزش بوی شیر اندر دهان است / ندانم دانشی کز وی نهان است

پاسخ: گزینه ی «۲» بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: مبالغه در شدت تأثیر ناله ی سعدی

گزینه ی «۲»: مبالغه در مدت زمان دست در دامن زدن – کنایه: دست به دامن شدن کنایه از متوسل شدن

گزینه ی «۳»: کنایه: روی بر خلق بودن و پشت بر قبله نماز خواندن کنایه از ریاکاری

گزینه ی «۴»: کنایه: دهانش بوی شیر می دهد کنایه از بزرگ نشدن و خام بودن

۱۰۱) بیت کدام گزینه، آرایه ی کنایه وجود ندارد؟

۱) از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟ / کردار نکو کن، که نه سودی ست ز گفتار

۲) عابدانی که روی بر خلق اند / پشت بر قبله می کنند نماز

۳) چنین است رسم سرای درشت / گهی پشت به زین و گهی زین به پشت

۴) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک / بگفت آن گه که باشم خفته در خاک

پاسخ: گزینه ی «۱» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۲»: عبارات «روی بر خلق بودن» و «پشت بر قبله نماز کردن» هر دو کنایه از ریاکاری و توجه به مردم به جای توجه به خداست.

گزینه ی «۳»: این بیت کنایه از یکنواخت نبودن روزگار است.

گزینه ی «۴»: عبارت «خفته در خاک» کنایه از رفتن از این دنیا و مُردن و عبارت «دل از مهر پاک کردن» کنایه از فراموش کردن است.

۱۰۲) تعداد جمله های کدام بیت، با تعداد جمله های بیت زیر یکسان است؟

«خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سَمَش زمین شد همه چاک چاک»

۱) دایم گل این بستان شاداب نمی ماند / دریاب ضعیفان را در وقت توانایی

۲) دیشب گله ی زلفش با باد همی کردم / گفتا غلطی بگذر زین فکرت سودایی

۳) ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی / دل بی تو به جان آمد وقت است که بازآیی

۴) زین دایره ی مینا خونین جگرم می ده / تا حل کنم این مشکل در ساغر مینایی

پاسخ: گزینه ی «۲»

بیت صورت سؤال چهار جمله دارد: «خروشید»، «جوشید»، «برکند خاک» و «همه زمین از سَمَش چاک چاک شد». تعداد جمله های ابیات گزینه ها:

گزینه ی «۱»: «گل این بستان دایم شاداب نمی ماند»، «در وقت توانایی ضعیفان را دریاب»

گزینه ی «۲»: «دیشب با باد گله ی زلفش همی کردم»، «گفت»، «غلطی»، «از این فکرت سودایی بگذر»

گزینه ی «۳»: «دل بی تو به جان آمد»، «وقت است»، «بازآیی»

دقت کنید «ای پادشه خوبان» و «داد از غم تنهایی» شبه جمله است، نه جمله. با شبه جمله در آینده بیشتر آشنا می شوید.

گزینه ی «۴»: «از این دایره ی مینا، خونین جگرم»، «می ده»، «این مشکل را در ساغر مینایی حل کنم»

۱۰۳) معنی چه تعداد از واژگان زیر نادرست است؟

«اتحاد: یکی شدن / آذرگشسب: نام یکی از پهلوانان شاهنامه / فراز و فرود: زیبا و زشت / تیمار کردن: آماده کردن / فرجام: آخر / دادگر: عادل»

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) یک

پاسخ: گزینه ی «۱» معنای صحیح واژه هایی که نادرست معنی شده اند:

فراز و فرود: بلندی و پستی / تیمار کردن: غمخواری و دلسوزی

۱۰۴) مفهوم مشابه ضرب المثل «نوش دارو بعد از مرگ سهراب» در کدام گزینه دیده نمی شود؟

۱) آمد طبیب بر سر بیمار خویش، لیک / فرصت گذشته بود و مداوا ثمر نداشت

۲) آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا؟ / بی وفا حالا که من افتاده ام از پا چرا؟

۳) کاروان عمرها کش نوش دارو بار بود / دائم از سیلاب زهر و جویبار خون گذشت

۴) نوش داروی نصیحت چه دهد سود بهار / به مریضی که به هر قاعده محکوم فناست

پاسخ: گزینه ی «۳»

ضرب المثل «نوش دارو بعد از مرگ سهراب» به علاج واقعه بعد از وقوع آن و زمانی که کار از کار گذشته و همه ی راه حل ها

بی فایده است، اشاره می کند. این مفهوم در گزینه های «۱، ۲ و ۴» نیز بیان شده است، در حالی که بیت گزینه ی «۳» به

سختی ها و مشقت های دنیا در عین خیرخواهی اشاره می کند.

۱۰۵) در کدام گزینه، واژه ای وجود دارد که نادرست معنی شده است؟

۱) سهمگین: وحشت انگیز - گرد: شجاع - تیمار کردن: دلسوزی

۲) نخجیر: حیوانی را که شکار کنند - نیرنگ: فریب - دادگر: دارا

۳) کمند: ریسمان - اهریمن: دشمن - دستگاه: عظمت

۴) پشت سر نهادن: طی کردن - چیرگی: پیروزی - فرجام: پایان

پاسخ: گزینه ی «۲»: دادگر: عادل

۱۰۶) کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) شاهنامه ی فردوسی حماسی ترین اثر منظوم ایرانی است.

۲) شاهنامه تلخیص و بازنویسی اثر حماسی فردوسی است.

۳) داستان «دوستان همدل» تلخیص داستانی از مجموعه داستان جایزه است.

۴) رضا رهگذر پژوهشگر و منتقد معاصر ایران است.

پاسخ: گزینه ی «۲»

کتاب شاهنامه تلخیص نیست، بلکه درس «هفت خان رستم» در کتاب درسی، تلخیص و بازنویسی بخشی از شاهنامه ی فردوسی است.

۱۰۷) بیت کدام گزینه صحنه ای همانند صحنه ی بیت زیر را وصف می کند؟

«خروشید و جوشید و بر کند خاک / ز سَمَش زمین شد همه چاک چاک»

۱) خروش آمد از باره ی (اسب) هر دو مرد / تو گفتی بدرید دشت نبرد

۲) نهاد آن بن نیزه را بر زمین / ز خاک سیاه اندر آمد به زین

۳) هم راند تیر گز اندر کمان / سر خویش کرده سوی آسمان

۴) ز دشت اندر آمد یکی اژدها / کزو پیل گفتی نیابد رها

پاسخ: گزینه ی «۱» بیت سؤال و گزینه ی «۱»، هر دو صحنه ای را که پهلوانان در دشت نبرد، سوار بر اسب هستند و گرد و خاک به پا خاسته و وصف می کنند. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۲»: نیزه را بر زمین گذاشت و سوار اسب شد.

گزینه ی «۳»: تیر در کمان انداخت در حالی که سر خود را به سوی آسمان بلند کرده بود.

گزینه ی «۴»: وارد شدن پهلوان اژدهاپیکر به دشت

۱۰۸) میان ابیات زیر، به ترتیب کدام دو بیت «مبالغه» و کدام دو بیت «کنایه» دارند؟

الف) گفتم به جان غم زده: «دیگر تو غم مخور/ غم رخت بست و موسم عیش و طرب رسید»

ب) بی کسانیم، گذاری به سرما که کند؟/ مگر از گریه گهی بگذرد آب از سرما

ج) بعد از هزار سال به بام زحل رسد/ گر پاسبان قصر تو سنگی کند رها

د) نگه محو جمال اوست اما چشم آن دارم/ که دل هم قطره اشکی گردد و بر چشم تر پیچد

۲) ب و ج - الف و د

۱) الف و ب - ج و د

۴) ب و د - الف و ج

۳) الف و ج - ب و د

پاسخ: گزینه ی «۲»

در بیت «ب» در شدت گریه «مبالغه» وجود دارد: «آن قدر گریه کنیم که آب از سرما بگذرد»

بیت «ج» هم «هزار سال» مبالغه ساست.

بیت «الف» «غم رخت بست» کنایه از این است که غم مرا رها کرد

بیت «د»، «چشم داشتن» کنایه از انتظار داشتن است.

۱۰۹) به ترتیب، موضوع «بوستان سعدی» چیست و «شاهنامه ی فردوسی» شامل چند هزار بیت است؟

۲) پند و اندرز و حکایات عرفانی - شصت

۱) اخلاق و تربیت و سیاست و اجتماعیات - شصت

۴) پند و اندرز و حکایات عرفانی - پنجاه

۳) اخلاق و تربیت و سیاست و اجتماعیات - پنجاه

پاسخ: گزینه ی «۳»

موضوع بوستان سعدی «اخلاق و تربیت و سیاست و اجتماعیات» است و شاهنامه ی فردوسی «پنجاه هزار» بیت دارد.

۱۱۰) بیت «سر و گوش بگرفت و یالش دلیر/ سر از تن بکندش به کردار شیر» مربوط به کدام خان از هفت خان رستم است؟

۴) خان پنجم

۳) خان هفتم

۲) خان ششم

۱) خان اوّل

پاسخ: گزینه ی «۲» بیت صورت سؤال مربوط به خان ششم است.

۱۱) آرایه ی ادبی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سَمّش زمین شد همه، چاک چاک

۱) مبالغه ۲) کنایه ۳) جان بخشی ۴) تشبیه

پاسخ: گزینه ی «۱» در بیت صورت سؤال، مبالغه وجود دارد .

موسسه الوند قله افتخار آموزش